

До протоколу № 201
від 04 березня 2026 року

Р І Ш Е Н Н Я

Про проблеми процедури передачі державного і комунального майна закладів професійної освіти на праві узуфрукта державного або комунального майна

04 березня 2026 року Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (далі – Комітет), керуючись статтями 14 і 24 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», розглянув контрольне питання щодо проблем процедури передачі державного і комунального майна закладів професійної освіти на праві узуфрукта державного або комунального майна.

На запит Комітету Міністерство освіти і науки України (лист від 02 грудня 2025 року № 1/25340-25) надало інформацію про стан передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність.

Процес передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність було започатковано на виконання статті 27 Закону України «Про державний бюджет України на 2016 рік». Водночас відповідно до пункту 4 розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про професійну освіту» передбачено, що протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом має бути завершено процедуру передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність.

Таким чином Закон України «Про професійну освіту» встановив чіткий часовий орієнтир для його завершення.

Станом на 01 січня 2016 року передачі підлягали 787 закладів професійної освіти (без урахування тих, що розташовані на тимчасово окупованих територіях). У процесі оптимізації мережі їх кількість змінювалася внаслідок укрупнення та реорганізації. Станом на 20 листопада 2025 року загальна кількість закладів становить 585, з яких 483 підлягають передачі, 27 не підлягають передачі, а фактично передано лише 75 закладів. Станом на 02 березня 2026 року загальна кількість закладів становить 585 з яких 477 підлягають передачі, 27 не підлягають передачі, а фактично передано лише 81 заклад.

Таким чином, попри тривалий період реалізації, процес передачі залишається незавершеним і характеризується системними ускладненнями, що ставлять під ризик виконання визначених Законом України «Про професійну освіту» строків.

Аналіз наданих матеріалів свідчить про наявність комплексу правових та організаційних проблем, які виникають на різних етапах передачі цілісних майнових комплексів (ЦМК) закладів професійної освіти.

1. Ускладнення формування пакета документів у зв'язку зі змінами законодавства

Із набуттям чинності Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» передача майна органом управління державним майном здійснюється на праві узуфрукта.

Відповідно до Порядку передачі державного та комунального майна на праві узуфрукта державного або комунального майна, здійснення контролю за використанням такого майна, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2025 року № 1103, процедура передачі розповсюджується на рухоме і нерухоме майно та потребує проведення заінтересованим суб'єктом значного обсягу організаційних заходів та підготовки істотної кількості документів.

Практика державної реєстрації права узуфрукта наразі фактично відсутня, хоча документальне підтвердження проведення такої реєстрації є обов'язковою складовою пропозицій щодо передачі цілісних майнових комплексів з державної у комунальну власність (абзац десятий частини четвертої статті 4 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності»).

З огляду на наявність значної кількості державних закладів професійної освіти, за якими майно формально не було закріплено, існує ризик істотного уповільнення чи повної зупинки процедури передачі їх майнових комплексів у комунальну власність.

2. Неврегульованість майнових питань

У значній частини закладів професійної освіти відсутні актуальні матеріали технічної інвентаризації об'єктів нерухомості, що унеможливорює проведення державної реєстрації прав та підготовку пропозицій щодо передачі цілісних майнових комплексів таких закладів.

3. Не забезпечено проведення державної реєстрації прав на нерухоме майно.

Право власності, як і інші речові права, які є похідним від права власності, відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», підлягають державній реєстрації.

При цьому, значною частиною закладів професійної освіти не було забезпечено проведення відповідної процедури, що унеможливорює підготовку пропозицій щодо передачі цілісних майнових комплексів таких закладів,

підтвердження проведення такої реєстрації є обов'язковою їх складовою (абзац десятий частини четвертої статті 4 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності»).

4. Проблематика приватизованого житлового фонду

З метою уможливлення передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність в положення Закону України «Про професійну освіту» було внесено директивну норму, спрямовану на забезпечення списання приватизованого житлового фонду державних закладів професійної освіти (абзац другий підпункту 5 пункту 5 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про професійну освіту»).

Однак, підготовка проведення такої процедури (ревізія здійснення державної реєстрації прав на окремі приміщення, формування комісії, оформлення результатів її роботи та надання їх для погодження МОН) є досить тривалою, потребує значного обсягу людських ресурсів та є однією з обов'язкових умов для забезпечення формування пропозицій щодо передачі майнових комплексів закладів професійної освіти у комунальну власність.

5. Вплив безпекових факторів

Значна кількість закладів розташована на тимчасово окупованих територіях або у зоні активних бойових дій. У таких випадках об'єктивно неможливо забезпечити доступ до майна, проведення інвентаризації, державної реєстрації прав та реалізацію повного комплексу організаційно-правових заходів.

Комітет розглядає декілька можливих варіантів вирішення питання передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність шляхом внесення змін до чинного законодавства, що дозволить оптимізувати процедуру закріплення та обліку державного і комунального майна.

Варіант 1.

Підготувати зміни до Закону України «Про управління об'єктами державної власності» і Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» в частині виключення положень про необхідність передачі на праві узуфрукта рухомого державного і комунального майна. Також підготувати зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2025 р. № 1103 «Про затвердження Порядку передачі державного та комунального майна на праві узуфрукта державного або комунального майна, здійснення контролю за використанням такого майна» в частині виключення відповідних положень про передачу рухомого майна на праві узуфрукта.

Варіант 2.

Підготувати зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2025 р. № 1103 «Про затвердження Порядку передачі державного та комунального майна на праві узуфрукта державного або комунального майна, здійснення контролю за використанням такого майна» в частині уточнення критеріїв віднесення рухомого майна до такого, що підлягає передачі на праві узуфрукта.

Заслухавши та обговоривши інформацію заступника Міністра освіти і науки України Вітренка А.О., заступника Міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Марчак Д.М., голови підкомітету з питань професійної та фахової передвищої освіти Комітету Коваль О.В., **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Інформацію Міністерства освіти і науки України щодо проблем процедури передачі державного і комунального майна закладів професійної освіти взяти до відома.

2. За результатами обговорення цього питання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій і Міністерству освіти і науки України визначити необхідні спільні дії в межах запропонованого варіанту врегулювання питання.

3. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України провести аудит закладів професійної освіти щодо наявності оформлених в установленому порядку документів про право власності на майно закладів професійної освіти.

4. Контроль за виконанням Рішення покласти на голову підкомітету з питань професійної та фахової передвищої освіти Коваль О.В.

Голова Комітету

Сергій БАБАК